

Belgerinkel voor een nieuwe lading graan

Vrijwilliger Lennie van de Loenhorst van De Molenplaats in Sonsbeek geniet dagelijks met volle teugen van het bouwkundig vernuft van het raderwerk met maalstenen dat de Arnhemmers eeuwenlang van bloem heeft voorzien voor hun dagelijks brood.

„Dit is een kunstwerk van hout, die watermolen. Een Da Vinci van industrieel erfgoed. Bij de kunstacademie hebben ze dat ook door. Vroeger hebben studenten hier dans en theater opgevoerd. Muzikanten speelden er ook. Rock & Raderen dus. Een kwestie van het ritme oppakken van het getokkel van de houten tandwielen. Eerst heel smooth en solide, als alles langzaam op gang komt. Later explosief, als je de molen flink op zijn staart trapt.”

Het water van het dal van de Jansbeek leende zich in de middeleeuwen voor massale bedrijvigheid. Tien watermolens stonden er langs de beek, slechts één is er nog over: de Witte Watermolen van de Molenplaats. Lennie wijst op de waterstroom die buiten het raderwerk op gang brengt. „Twee kruiwagens per seconde, schat ik in.”

Minstens twee dagdelen per week laat hij de molen draaien. Hij zou het graag vaker zien. Maar de molen is wat uit de mode geraakt. „Vrijwilligers zijn moeilijk te vinden. De jongeren zoeken het meer in computers.” Twaalf jaar terug, toen hij hier assistent-molenaar werd, kwamen er nog schoolklassen. „Molenles kregen ze hier dan. De leerlingen kregen uitleg over de historie, de natuur. Soms ook over het meten van het debiet van het beekwater, de stroomsnelheid. Voor de meeste mensen is dat allemaal abacadabra natuurlijk.”

▲ Het gebouw van de watermolen in Sonsbeek. „Een Da Vinci van cultureel erfgoed.”

Het zijn vooral buitenlandse toeristen die nu bij de molen een kijkje komen nemen. „Mensen met interesse voor de cultuur van de molen. Mensen die het in het echt willen zien werken. Dat is be-

ter dan alleen maar op Schiphol vlak voor de vlucht terug naar huis zo'n molen van porselein te kopen.”

Er komt veel kijken bij het onderhoud van de molen. Lennie

wijst op de kammen van een molenwiel en wijst op de reuzel die er bij hangt. „Vroeger smeerden we de kammen daarmee in om alles soepel te houden. Nu hangt het er voor de show. Het gebeurt nu met

Verliefd op Arnhem

Wekelijks tekent Dick Cadearius van Veen een pand met een verleden. Harry van der Ploeg zorgt voor de historische context.

bijenwas.”

Molenaar Ans Roefs liet kinderen altijd met een beitel helpen bij het 'billen' van de maalstenen. Ze drukte hen dan op het hart dat ze maar beter hun best konden doen op school. „Anders maak je straks kans dat je dit soort werk de hele dag moet gaan doen.”

Van de verkoop van allerlei soorten meel moet de molen het tegenwoordig niet meer hebben. „De meeste mensen willen dat het brood helemaal klaar is, modern bakkerswerk”, zegt Lennie van de Loenhorst. „Met broodverbeteraar.”

Hij loopt door de voormalige molenaarswoning naast het molenhuis en mijmert over de bijzondere inkepingen in een balk. „De molenaar moet vroeger dag en nacht hebben doorgedraaid. Dankzij een stukje hout met een gewichtje dat omhoog kwam als het graan op begon te raken. Kijk, daar hangt het belletje dat dan altijd begon te rinkelen. Hij doet het nog steeds.”

Hij is druk bezig met een stevige opknapbeurt van de zolder van het molenhuis, pal boven het raderwerk. Hij mijmert weg over wat je straks met de ruimte zou kunnen doen. „Ik voel wel iets voor een whiskeyproeverij.”